

PEN OP PAPIER

Een senaat van nationale parlementen is een doublure van het Europees parlement

Een reactie op

Melkert en Timmermans

MAX VAN DEN BERG

leider van de PvdA-Eurodelegatie

Ad Melkert¹ pleitte onlangs voor een verdere verkenning van een senaat van nationale parlementen om de herkenbaarheid voor de nationale *constituency* te vergroten. Daarmee leek hij zich aan te sluiten bij het

pleidooi dat Frans Timmermans eerder hield in zijn artikel in S&D van juli/augustus 2001. Frans Timmermans brak een lans voor een senaat van nationale parlementen. Zijn voornaamste argument hiervoor is het opvullen van het democratisch tekort.

Het onderliggende argument voor een senaat van nationale parlementen is dat het democratisch tekort als sneeuw voor de zon zal verdwijnen door de inbreng van nationale parlementariërs omdat ze meer bekendheid en vertrouwen bij de burgers genieten. Een dergelijk effect is vooralsnog niet bewezen. Welke burger weet door wie hij vertegenwoordigd wordt in de WEU assemblee of in de parlementaire assemblee van de Raad van Europa? Bovendien kunnen nationale parlementariërs in hun huidige functie ook proberen om de kloof tussen de Europese Unie en de burger te dempen. Daar is geen senaat van nationale parlementen voor nodig.

De voorstellen voor een senaat van nationale parlementen zijn niet nieuw en werden al tijdens de Europese Raad van Amsterdam besproken. Door de vele haken en ogen die aan deze voorstellen vastzitten, heeft dit idee nooit doorgang gekregen. Ik denk nog steeds dat een dergelijke senaat niet kan functioneren en bovendien niet de juiste oplossing vormt voor het huidige democratisch tekort.

Een van de belangrijkste praktische bezwaren tegen een senaat van nationale parlementen, is dat de nationale parlementariërs simpelweg een dergelijke extra taak niet kunnen inpassen in hun agenda's. Een baan als parlementariër kost veel tijd en inspanning, een regelmatig verblijf in Brussel is daarmee niet te verenigen. Bovendien heeft elke parlementariër een mandaat van de kiezer gekregen om in Ne-

derland zijn of haar belangen zo goed mogelijk te dienen. Een burger verwacht dus dat een parlementariër zich bezig houdt met de Nederlandse politiek en met de Nederlandse stem in de Raad.

De nationale parlementariërs hebben dus al een democratische taak te vervullen binnen de Europese politiek. Zij steunen en controleren de afgevaardigden van de regeringen die naar de Raad komen. Bovendien moeten zij er op toezien dat deze afgevaardigden in de Raad de subsidiariteitstoets, als medewetgever, correct hanteren. Daarnaast zijn de nationale parlementariërs verantwoordelijk voor het omzetten van Europese richtlijnen in nationale wetgeving.

Een uitwisseling van ervaringen en kennis tussen de verschillende nationale parlementen over de controle op Europese besluitvorming zou verhelderend kunnen zijn. Helaas is een uitwisseling van best *practices* over dit onderwerp tussen de nationale parlementen niet haalbaar gebleken. Nederland zou uiteraard wel kunnen proberen om met een paar lidstaten, die in constitutioneel opzicht het meeste overeenkomen met Nederland, tot een uitwisseling van best *practices* te komen.

Het Nederlandse parlement zou ook kunnen overwegen om de huidige controle op de Raad jaarlijks te evalueren. Zeventig procent van de beslissingen worden in de Raad op werkgroepniveau genomen. Het Nederlandse parlement kan waarschijnlijk nog beter worden geïnformeerd over de afspraken die op dat niveau worden gemaakt. Dit is overigens slechts een tussenoplossing tot alle vergaderingen van de Raad openbaar zijn gemaakt. Pas dan kunnen de parlementen hun afgevaardigden in de Raad volledig controleren.

Maar hoeveel burgers weten momenteel dat de nationale parlementariërs geacht worden om de werkzaamheden van de Raad te volgen en te controleren? De toevoeging van weer een nieuw Europees

instituut zal de Europese Unie alleen maar nog ondoorzichtiger en verwarrender maken voor het publiek. Het zal nuttiger zijn om de burger eerst de bestaande werking van de Europese politiek en instellingen duidelijk te maken.

Als een senaat van nationale parlementen geen beslissingsbevoegdheden zou krijgen, zou ze in de pers al gauw als een geldverslindend praatcircuit worden afgeschilderd. Maar als een dergelijke senaat wel beslissingsbevoegdheden zou krijgen, zou ze een dubbele vorm van het Europees parlement, als derde kamer die zich ook over wetgevingsvoorstellen zou moeten buigen. En dat terwijl de situatie van een tweekamerstelsel, door medebeslissingsrecht van het Europees parlement, nog maar sinds een paar jaar bestaat in de Europese Unie.

Het zou wijs zijn om de burger eerst wat beter aan deze nieuwe situatie te laten wennen en het Europees parlement de kans te geven, zich op dit vlak waar te maken. Het is zeker te voorbarig een senaat van nationale parlementen in te stellen op een moment dat het Europees parlement zelf nog niet volledig bevoegd is. Wat zou een senaat van nationale parlementen met de MKZ-crisis moeten als het

Europees parlement daar nog niet medebeslissingsbevoegdheid voor heeft?

Deze argumenten: de angst voor een nieuw vergadercircuit en uitholling van de bestaande instituties en worden door Timmermans terzijde geschoven. De nood zou zo hoog zijn, de belangstelling van de burger voor Europese politiek zo laag, dat er nu spijkers met koppen moeten worden geslagen. Ik ben het eens met Frans Timmermans dat we als parlementariërs het democratisch tekort zeer serieus moeten nemen. Het opheffen van dit tekort moet onze eerste taak zijn maar dan moeten we dat wel op een weloverwogen manier doen. We moeten ons juist niet laten verleiden tot paniekvoetbal, waardoor we beslissingen nemen waarmee we uiteindelijk nog verder van de burger af komen te staan.

En zeker, het democratisch tekort bestaat. Maar het Europees parlement kan alleen meer aandacht naar zich toetrekken door mee te tellen op alle communautaire beleidsterreinen dus door verdere uitbreiding van het medebeslissingsrecht. Ook Eurojust en Eurojust kunnen alleen worden versterkt met voldoende zeggenschap en controle door het Europees parlement. Dat is de vernieuwing die nu noodzakelijk is voor een democratisch Europa.

